

VYSOKÁ ŠKOLA REGIONÁLNÍHO ROZVOJE
Studijní program: Bezpečnostní management v regionech

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Prověrka výpovědi na místě

Autor: Marjana Senevyčová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Ing. Olga Vojtěchovská Ph.D

30.6.2017

Poděkování

Děkuji paní JUDr. Ing. Olze Vojtěchovské Ph.D za odborné vedení, konzultace a cenné rady bakalářské práce.

P r o h l a š u j i,

že jsem předloženou bakalářskou práci vypracoval samostatně a všechny citace a prameny řádně vyznačil v textu. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury. Současně souhlasím s tím, aby tato práce byla zpřístupněna v knihovně VŠRR a používána ke studijním účelům v souladu s autorským právem.

V Praze, dne 30. 6. 2017

Podpis studenta

Obsah

ÚVOD	5
1 Vztah kriminalistiky a zvláštních způsobů dokazování	8
1.1 Konfrontace	9
1.2 Rekognice	9
1.3 Vyšetřovací pokus	10
1.4 Rekonstrukce	11
2 Pojem a podstata, význam a cíl prověrky výpovědi na místě.....	13
2.1 Vymezení pojmu	13
2.2 Zákonná úprava	16
2.3 Podstata a cíl prověrky výpovědi na místě z pohledu kriminalistiky.....	19
2.4 Podrobněji k provádění prověrky na místě	21
3 Základní zásady prověrky výpovědi na místě	23
3.1 Zásada dobrovolnosti	23
3.2 Zásada iniciativy	24
3.3 Zásada aktivního působení vyšetřovatele.....	25
3.4 Zásada ostražitosti	26
3.5 Zásada účasti svědka úkonu	26
4 Vztah prověrky výpovědi na místě k jiným metodám kriminalistické praxe	28
4.1 Prověrka výpovědi na místě a výsledch	28
4.2 Prověrka výpovědi na místě a rekognice.....	29
4.3 Prověrka výpovědi na místě a vyšetřovací experiment	30
5 Příprava prověrky	31
5.1 Taktika.....	31
5.2 Protokol	33
5.3 Vyhodnocení	34
6 Judikatura a praxe.....	36
7 ZÁVĚR.....	38
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	40

ÚVOD

Dokazování v trestním řízení se od procesu dokazování v dalších odvětvích práva odlišuje v celé řadě aspektů – jedná se například o právem chráněný objekt, specifčnost činnosti či jedinečnost jeho průběhu. Na základě toho se tedy v postupně praxi vyvinula zcela samostatná kriminalistická věda. Předmětem jejího zájmu je mimo jiné metodika získání důkazů. Na základě poznatků kriminalistiky byly vytvořeny zcela specifické metody dokazování v rámci trestního řízení.

Následující práce je zaměřena na jednu z těchto specifických metod dokazování, tedy na prověrku výpovědi na místě.

Abychom byli do její problematiky schopni, co nejlépe proniknout je vhodné zmínit konkrétní zvláštní způsoby dokazování. Také považuji za nutné zmínit nejen znalost tohoto pojmu, ale i principů a zásad, stejně tak jako současné právní úpravy. Pokusím se v práci definovat konkrétní zvláštní způsoby dokazování a také osvětlit jejich zákonnou úpravu podle práva a kriminalistiky.

Následně přistoupím přímo k problematice prověrky výpovědi na místě. K jejímu vymezení použiji především dostupnou odbornou literaturu. Bude se jednat například o publikace J. Heřmánka, J. Jelínka, Z. Konráda, J. Skácela, P. Šámala, R. Venhače a mnoha dalších. Čerpat informace budu také z aktuálně platných zákonů, stejně tak jako z odborných časopisů na toto téma. Jedná se především o trestní řád a Kriminalistický sborník.

Stěžejní část práce věnovaná prověrce výpovědi na místě pak bude rozdělena do několika kapitol. Cílem první z nich bude objasnit podstatu, význam a cíl prověrky výpovědi na místě. V rámci objasnění tohoto specifického způsobu dokazování vycházím z jeho definic. Na rozdíl od dalších specifických metod dokazování byla prověrka na místě před novelou zákona č.265/2001 Sb. považována za kombinaci ostatních specifických metod. Tomuto faktu odpovídá i různost jednotlivých definic, pokusím se tedy poukázat na to, v čem se odlišují a co mají naopak shodné. Ze shodných vymezení se pak pokusím vyvodit objasnění pojmu prověrka výpovědi na místě.

Dále se budu věnovat zákonné úpravě prověrky výpovědi na místě. V rámci této podkapitoly využiji především znění zmíněného trestního řádu. Cílem bude například vymežit, kdo je vyslychaným v procesu prověrky výpovědi na místě, co konkrétně taková osoba během tohoto procesu činí, kde se prověrka výpovědi na místě odehrává, kdy se

k této metodě dokazování na základě trestního řádu nesmí přistoupit, co je jejím účelem, jak probíhá dokumentace o průběhu prověrky na místě. Zmíním i některé specifické případy – například prověrku výpovědi na místě v případě, že vyslychaná osoba je nezletilá.

Další podkapitola bude věnována pohledu kriminalistiky na prověrku výpovědi na místě. Stručně zde zmíním hlavní zásady jejího průběhu a také taktická doporučení – všem těmto aspektům se budu podrobněji věnovat i v následujících kapitolách o zásadách a přípravě prověrky výpovědi na místě. Dále zmíním například i úlohu vyšetřovatele v tomto specifickém způsobu dokazování, způsob protokolace a také vyhodnocení prověrky výpovědi na místě.

V rámci poslední podkapitoly této části práce pak zmíním některé podrobnosti týkající se prověrky výpovědi na místě.

Dále se věnujeme základním zásadám provedení prověrky výpovědi na místě. Zde tyto zásady pojednáme již konkrétně. Jedná se především o zásady dobrovolnosti, iniciativy, aktivního působení vyšetřovatele, ostražitosti a účasti svědka. V souvislosti s první jmenovanou zásadou, tedy zásadou dobrovolnosti zmíním i požadavek osobní přítomnosti vyslychané osoby. V rámci zásady aktivního přístupu vyšetřovatele pak blíže specifikuji, jak probíhá a co konkrétně obsahuje protokolace o průběhu prověrky.

Zaměřujeme se též na vztah prověrky na místě k jiným metodám kriminalistické praxe, respektive ostatním specifickým způsobům dokazování. Podkapitoly tedy zaměřím na srovnání shod a rozdílů prověrky výpovědi na místě a výslechu, rekognice a vyšetřovacího experimentu.

Jedna z kapitol bude pojednávat o přípravě prověrky výpovědi na místě. Definuji zde například její cíl a úlohy, místo, kde probíhá, čas, který je potřeba prověřce věnovat, její výchozí body, účastníky a jejich instruktáž, proces dokumentace, a podobně.

Poslední částí mé práce pak bude část praktická. V této kapitole se pokusím uvést několik příkladů z praxe – jak prověrka výpovědi na místě proběhla, k čemu dopomohla, co bylo na jejím základě dokázáno, jaká byla například i úskalí jejího průběhu a podobně. V rámci této poslední části práce vycházím z konkrétní judikatury, samozřejmě zachovám anonymitu zúčastněných osob.

Téma práce jsem zvolila proto, že otázka prověrky výpovědi na místě je ne zcela vyjasněná, především co se jejího definování a právního ukotvení týká. Pokusím se tedy o jejího přiblížení, cílem je tedy popsat, co je její cílem, jak probíhá a především k čemu

slouží, což doložíme i v rámci poslední zmíněné, praktické části práce. Metodou bude především literární rešerše a také zpracování zdrojů z judikatury.

1 VZTAH KRIMINALISTIKY A ZVLÁŠTNÍCH ZPŮSOBŮ DOKAZOVÁNÍ

Za zvláštní metody, respektive způsoby dokazování v kriminalistice jsou považovány:

- rekognice
- konfrontace
- rekonstrukce
- vyšetřovací pokus
- prověrka výpovědi na místě

Jedná se tedy o specifické metody kriminalistické praxe a samostatné úkony, které disponují svou specifickou metodikou.¹

V rámci kriminalistické praxe byly tyto úkony prováděny ještě před tím, než došlo k jejich definování v rámci trestního řádu. V té době byly podřazeny v něm vymezeným pojmům. Důvodem byla především jejich velká účinnost v rámci objasnění trestné činnosti. Kriminalistika tedy s těmito pojmy pracuje daleko delší dobu než zákonná úprava. Její učebnice² pak vymezují metodiku provedení jednotlivých takových specifických způsobů dokazování, dále pak jejich základní zásady a také znaky. Zmíněné zásady je zapotřebí dodržet především proto, aby získané výsledky bylo možné použít při soudním řízení.

Díky rozvoji kriminalistiky coby vědy a také požadavkům její praxe byly postupně tyto zvláštní způsoby dokazování zařazeny i do trestního řádu. Jejich úprava zde vychází právě z potřeb kriminalistiky. Proto se i dnes soudy odkazují na učebnice kriminalistiky.

Přestože je moje práce zaměřena především na poslední jmenovanou metodu zvláštního způsobu dokazování, tedy na prověrku výpovědi na místě, považuji za důležité charakterizovat i ostatní zmíněné metody. Je důležité povšimnout si totiž například jejich podobného vývoje ve smyslu zanesení do zákona. Dále bych upozornila i na jistou podobu

¹ Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. I díl. 6. Vydání. Praha: nakladatelství C. H. Beck 2008, str. 915, marg. 2

² Viz dále v textu ale např. Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J., Kriminalistika. 1. Vydání. Praha: nakladatelství C. H. Beck, 2001

podmínek jejich provedení – zásada rychlosti, přítomnosti svědka a podobně, jsou tu i shodná omezení například pro přítomnost a účast osob mladších než 15 let. Dále jsou tu ale i rozdíly. Podrobnějšímu srovnání bude v rámci práce věnována samostatná kapitola, nyní tedy spíše charakteristika konkrétních zvláštních způsobů dokazování.

1.1 Konfrontace

Konfrontací rozumíme samostatný úkon vyšetřování. Tváří v tvář jsou k sobě postaveny dvě již dříve vyslechnuté osoby, cílem je vyjasnění rozporů okolností, které ve svých výpovědích uvedly.³

Konfrontace byla první metodou zvláštního způsobu dokazování upravenou v trestním řádu ještě před jeho novelou v roce 2001. Nejdříve však byla označena jako způsob výslechu, dodnes je někdy pojmenována jako specifická metoda výslechu.⁴ Je v podstatě na výslechu, tedy výpovědích založena. Předpokladem konfrontace je, jak jsem již uvedla, výslech dvou osob „najednou.“ Výsledkem konfrontace je například nový důkazní materiál či verze vyšetřování, vyvrácení původního tvrzení a podobně.

1.2 Rekognice

Jedná se o samostatný úkon kriminalistické praxe, který je založen na znovupoznání již dříve vnímaného předmětu danou osobou, cílem je pak ztotožnit tento předmět.⁵

Rekognice byla právně upravena na základě novely zákona č. 265/2001 Sb., její vymezení je už známo i před touto novelou. Zákon z roku 1973 uváděl, že pokud je zapotřebí, aby svědek dané předměty či osoby rozpoznal, mají mu být předloženy, přičemž

³ Porada, V. a kol. Kriminalistika (úvod, technika, taktika). Plzeň: nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, str. 257

⁴ Šámal P., a kolektiv, Komentář, 6. vydání. Praha: nakladatelství C. H. Beck, 2008, str. 915, marg. 3

⁵ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J., Kriminalistika. 1. Vydání. Praha: nakladatelství C. H. Beck, 2001, str. 320

tento svědek uvede a popíše jejich znaky vedoucí k rozpoznání. Pokud se výpovědi svědků liší, je zde možnost soudce postavit tyto svědky proti sobě tváří v tvář.⁶ Je tedy patrné sloučení metody rekognice a konfrontace.⁷ Metoda rekognice však byla upravena již i zákonem z roku 1950, který vyzníval v tom duchu, že pokud má na základě výslechu dojít ke zjištění totožnosti věci či osoby, je svědek nejprve vyzván prokurátorem k jejímu popisu, až poté mu je daná věc či osoba ukázána. Podobně v podstatě vyznívá i dnešní vymezení rekognice uvedené po novele trestního řádu z roku 2001.

Z uvedeného je patrné, že disciplína práva je v neustálém vývoji, vyvíjí se tedy i postupy, zásady, vymezení pojmů. Právě rekognice nebyla původně vůbec vymezena jako úkon samostatný, byla dokonce zaměňována se znaleckým posudkem,⁸ či výslechem. Až na základě dalšího vývoje koncem minulého století a také díky inspiraci zahraniční literaturou a poznatkům praxe dochází k jejímu vymezení v dnešním pojetí.

V dnešním pojetí se tedy jedná o jednu z metod specifického způsobu dokazování, tedy metodu kriminalistiky založenou na znovupoznání. Toto znovupoznání, které je v jistém smyslu typické i pro prověrku výpovědi na místě, definuje například Musil, Suchánek a Konrád ve své učebnici kriminalistiky – znovupoznáním se rozumí psychofyziologický proces, který se odehrává v lidském mozku. Tento proces je podmínkou k zapamatování si všeho, co člověk vnímá a následného vybavení si tohoto v souvislosti s tím, že vybavené porovná s aktuální podobou daného objektu.⁹

1.3 Vyšetřovací pokus

Vyšetřovací pokus, respektive experiment, je dalším prostředkem poznání. Na základě jistého působení na danou realitu dochází k získání poznatků zcela nových. V podstatě se experiment v kriminalistice velice podobá experimentům v dalších sférách činnosti člověka.¹⁰

⁶ Zákon č. 119/1873 ř. z. (trestní řád) § 168

⁷ Šejnoha, J., *Systém kriminalistického vzdělání*. Praha: Nakladatelství Fr. Kodým, 1936. str. 555: „Předně bývá po konfrontaci do protokolu zanášen pozitivní její výsledek, že svědek poznal X.Y...“

⁸ Zákon č. 119/1873 ř. z. (trestní řád) § 118, § 201 odst. 2

⁹ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J., *Kriminalistika*. 1. Vydání. Praha: nakladatelství C. H. Beck, 2001, str. 320

¹⁰ Porada V. a kol. *Kriminalistika*. Brno 2001: Nakladatelství CERM, str. 361

Jedná se o pozorování v rámci uměle připravených podmínek, které prověří, upřesní již dříve zjištěné skutečnosti nebo přinese pro trestní řízení podstatné skutečnosti zcela nové.¹¹

Podoba vyšetřovacího pokusu s prověrkou výpovědi na místě, respektive i ostatními zvláštními metodami dokazování, se pak týká omezení účasti osob mladších 15 let na experimentu a také účasti obhájce obviněného.

1.4 Rekonstrukce

Jedná se o kriminalistickou metodu, jejímž cílem je jisté obnovení situací, okolností, objektů či jejich znaků a to na základě dochovaných součástí těchto objektů, jejich popisu, fotografie a podobně.¹²

I rekonstrukce je jednou ze zvláštních metod dokazování, která byla právně upravena na základě novely z roku 2001. Před touto novelou se v podstatě jednalo o zvláštní metodiku ohledání.¹³ Důležité je pak upozornit na velkou podobnost rekonstrukce a vyšetřovacího pokusu, je tedy možné vymezit rekonstrukci na základě charakteristiky rozdílů právě mezi těmito dvěma zvláštními metodami dokazování.

Rozdíly mezi vyšetřovacím experimentem a rekonstrukcí jsou nejlépe rozlišitelné na základě vymezení rozsahu obou těchto metod. Na základě pokusu je zkoumán povětšinou pouze jeden jev, během tohoto zkoumání dochází k proměně podmínek. Rekonstrukce je založena na co možná nejpřesnějším zopakování celé soustavy jevů. Pokus dosahuje svého cíle na základě experimentování, tedy opakování procesu při změněných podmínkách. V rámci rekonstrukce je naproti tomu děj opakován pouze jednou.

Na základě znění zákona je pak možné vymezit několik rozdílů mezi rekonstrukcí a vyšetřovacím pokusem:

¹¹ Zákon 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů, § 104c odst. 1

¹² Porada V. a kol. Kriminalistika. Brno 2001: Nakladatelství CERM, str. 369

¹³ Císařová, D. Fenyk, J., Gřivna, T. a kol. Trestní právo procesní. 5. Vyd. Praha: ASPI, 2008, str.

- experiment slouží ke zjištění pro trestní řízení nových skutečností – tím se odlišuje i od prověrky výpovědi na místě, které zpravidla nové informace nepřináší
- pokus se odehrává v podmínkách umělých, rekonstrukce – a také prověrka výpovědi na místě – se odehrávají v prostředí reálném a přirozeném
- pokus pracuje s daty zjištěnými v rámci trestního řízení, rekonstrukce je založena na výpovědích osob – i zde je podoba s rekonstrukcí a s prověrkou výpovědi na místě

Dovolila bych si zde upozornit tedy především na neopakovatelnost rekonstrukce.

2 POJEM A PODSTATA, VÝZNAM A CÍL PROVĚRKY VÝPOVĚDI NA MÍSTĚ

Prověrka výpovědi na místě je vyšetřovací úkon, spočívající v tom, že vyslýchaný ukáže místa a předměty související s událostí, která je vyšetřována, popíše jednotlivé činnosti uvedené při výslechu a také popíše okolnosti nezbytné k objasnění jejich vztahů k události, popřípadě, pro lepší objasnění názorně demonstruje některé činnosti, orgán, který řídí trestní řízení, prozkoumá vymezené předměty a místa za účelem porovnání výpovědi a zjištěných skutečností na místě, aby prověřil shromážděné důkazy a zajistil případně další.

2.1 Vymezení pojmu

Na základě teoretických prací sovětského kriminalisty A. L. Soja-Serky a dalších sovětských autorů, J. Heřmánek charakterizuje prověrku výpovědi na místě následovně: „*Prověrka výpovědi na místě je vyšetřovací úkon, při kterém:*

- a) vyslechnutá osoba (poškozený, svědek, obviněný nebo podezřelý) vymezí místa a objekty spojené s událostí, která je vyšetřována a demonstruje činnosti, které uvedla při výslechu,*
- b) vyšetřovatel zkoumá místo a srovná ho s výpovědí, přičemž cílem je upřesnit fakta.“¹⁴*

Popis pojmu „prověrka výpovědi na místě“ J. Heřmánkem je přesný a výstižný, ale lze mít jediné podotknutí k formulaci obsažené sub *a)* „...*a popíše jednotlivé činnosti, které uvedla při výslechu,*“. Pokud by osoba, jejíž výpověď se zjišťuje, měla demonstrovat všechny činnosti, které uvedla při výslechu, jednalo by se spíše o rekonstrukci události. Kriminalistická praxe se tedy přiklání k tomu, že osoba popíše pouze okolnosti nutné k objasnění vztahu objektů k vyšetřované události a názorně předvede činnosti, pouze pokud je demonstrace třeba.

Podobně prověrku výpovědi na místě definuje i J. Skácel: „*že prověrka na místě je úkon vyšetřování, založený na tom, že vyslechnutá osoba ukáže objekty, respektive místa související s událostí, která je vyšetřována, popíše vše, co vede k objasnění vztahu objektů k události, popř. demonstruje činnosti k objasnění vztahu. Orgán v trestním řízení zkoumá*

¹⁴ Heřmánek, J. Prověrka výpovědi na místě. Čs. Kriminalistika 1969 č. 2. s. 144

ukázané objekty a místa, srovná výpověď i skutečnosti s reálnou situací na ukázaném místě, s cílem prověřit důkazy již shromážděné a získat další“.¹⁵

Téměř totožnou definici nacházíme u Musila: „*prověrka výpovědi na místě je specifická metoda kriminalistické praxe, která je založena na tom, že osoba dobrovolně ukáže objekty spojené s událostí, která je vyšetřována, popíše okolnosti nutné k objasnění vztahu objektů k dané události a demonstruje činnosti, vyšetřovatel prozkoumá ukázané objekty, porovnává výpověď s reálnou situací a dokumentuje výsledky i celý průběh prověrky výpovědi na místě.*“¹⁶

Na rozdíl od rekonstrukce nebo vyšetřovacího pokusu nebyla prověrka výpovědi na místě před novelou zákonem č.265/2001 Sb. popsána judikaturou a byla tedy označena za kombinaci výslechu, ohledání, rekognice, vyšetřovacího pokusu a rekonstrukce a tedy za jednu ze specifických metod kriminalistiky - definice, která je z doby před vydáním novely a určuje prověrku výpovědi na místě jako „specifickou metodu kriminalistické praktické činnosti“.

Prověrka výpovědi na místě je coby samostatný kriminalistický a procesní úkon velmi úzce **spojena s výsledkem**, v podstatě z něho vychází, jedná se v podstatě o výslechem získanou výpověď. Výpověď a výslech jsou základní a s největší pravděpodobností i nejstarší metody k získání dat nutných k objasnění trestných činů a zločinů. Právě lidská řeč, mluva jsou velmi přirozeným způsobem, jak předat taková data a informace, zde se jedná o informace uložené v paměti vyslychané osoby. „*Informace o trestné činnosti jsou uloženy ve vědomí v paměťových stopách. Těmi rozumíme obraz, který se zformoval v příčinné souvislosti s kriminalisticky důležitou událostí. ... Formou projevu, tedy kódem takovýchto paměťových stop – je lidská řeč.*“¹⁷ Informace tedy může logicky reprodukovat pouze taková osoba, jejíž paměť a vědomí je obsahují. Reprodukce¹⁸ je tedy zásadní pojem, respektive klíčový základ výslechu coby kriminalistického úkonu.

Jistým problémem je **přesnost** zmíněné reprodukce, respektive její věrohodnost, pravdivost. Věrohodnost výpovědi je předmětem především forenzní psychologie, která

¹⁵ Skácel, J. a kol. Základy kriminalistiky. Praha: Naše vojsko 1976. S. 246

¹⁶ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. Kriminalistika. 1. Vydání. Praha: nakladatelství C .H. Beck, 2001, str. 316

¹⁷ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. Kriminalistika. 1. Vydání. Praha: nakladatelství C. H. Beck, 2001, str. 303

¹⁸ Na rozdíl od získávání informací formou znovuzpůsobení, ke kterému dochází při rekognici.

vyhodnocuje hodnověrnost výpovědí a znalec může poskytnout i hodnotící znalecký posudek.¹⁹ Hodnověrnost podaných informací je podstatná k následnému pokračování vyšetřování – vyšetřující orgán postupuje na jejich základě, dále je ale pravdivost těchto informací velice důležitá pro rozhodování o vině a trestu – vinu je zapotřebí objasnit nad veškerou pochybnost.²⁰

Je tedy na místě, že orgán policie v daných případech prověří pravdivost výpovědí, respektive porovná její shodu s objektivní realitou. Mnohé velmi konkrétní detaily jsou ale mnohdy známy jen dané vyslychané osobě. V tom případě je zapotřebí, aby je přímo na místě taková osoba popsala, demonstrovala, ukázala. Taková činnost, tedy prověrka výpovědi na místě, neměla dlouho oporu v zákoně.

Prověrka výpovědi na místě může zahrnovat i řadu modelačních, pokusných a také experimentálních metod, například i ohledání či znovupoznání. Zároveň se jedná o rozhovor vyšetřovatele a vyslychané osoby, tedy v podstatě výslech. Z těchto důvodů trvalo relativně dlouho, než byla taková činnost **odlišena od jiných metod**: „*V praktické činnosti vyšetřovatelů se tento úkon provádí. Nemá ale název, není považován za zvláštní, samostatný procesní úkon a nemá taktiku. V jednom případě byl nazýván eskortou za účelem ukázání míst, kde obviněný trestný čin spáchal.*“²¹

O vývoji definic a v podstatě obsahu pojmu prověrka výpovědi na místě pojednává článek Zdeňka Konráda K teoretickým otázkám pojmu, podstaty a významu prověrky výpovědi na místě²². Z vývoje definic je celkem patrné i to, jak se proměnil i samotný pohled na kriminalistický výkon prověrky výpovědi na místě. Na základě srovnání definic, respektive odlišných stanovisek je možné vymezit i podstatu a cíl prověrky na místě.

Osobně se přikláním k Heřmánkově pojetí, které považuji za velmi výstižné.

¹⁹ Viz článek K teoretickým otázkám pojmu, podstaty a významu prověrky výpovědi na místě Zdeňka Konráda uveřejněný v časopise Kriminalistika, Ministerstvo vnitra ČR, číslo 4, ročník 2007 dostupný dne 19. 3. 2012 z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/kriminalistika/2007/04/konrad.pdf>

²⁰ Císařová, D. Fenyk, J., Gřivna, T. a kol. Trestní právo procesní. 5. Vyd. Praha: nakladatelství ASPI, 2008, str. 291: „Na rozdíl od okolností důležitých pro postup v řízení musí být podkladem pro rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení (tedy státního zástupce a soudce) skutečnosti nepochybné.“

²¹ Srovnej např. Heřmánek, J.: Prověrka výpovědi na místě. Čs. kriminalistika č. 2, ročník 1969, str. 144.

²² K teoretickým otázkám pojmu, podstaty a významu prověrky výpovědi na místě Zdeňka Konráda uveřejněný v časopise Kriminalistika, Ministerstvo vnitra ČR, číslo 4, ročník 2007 dostupný dne 19. 3. 2012 z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/kriminalistika/2007/04/konrad.pdf>

2.2 Zákonná úprava

Prověrka výpovědi na místě (§ 104e TŘ) je specifickým procesním úkonem, který se užívá, pokud je nutné za přítomnosti podezřelého, svědka nebo obviněného upřesnit či doplnit informace důležité pro trestní řízení, které souvisejí s určitým místem.

S označením „procesní úkon“ v případě prověrky výpovědi na místě ovšem vyjadřuje nesouhlas Doc. JUDr. Zdeněk Konrád, CSc., který úkon prověrky výpovědi na místě nevymezuje jako úkon procesní, protože různá právní úprava prověrky výpovědi na místě, respektive využití této metody v daných podmínkách trestního řádu platného pro konkrétní jednotlivé státy, podle Konrádova názoru neumožňuje zobecnění. „*Ve Slovenské republice by prověrka výpovědi na místě musela být charakterizována jako jakékoli porovnání výpovědi s reálným stavem místa. Zákodárce zřejmě ne vždy pochopí, co praxe požaduje.*“²³

Prověrka výpovědi na místě je tedy specifickou metodou dokazování, která byla do trestního řádu zavedena novelou provedenou s účinností od 1. 1. 2002 zákonem č. 265/2001 Sb. Do té doby nebyl tento úkon (na rozdíl od vyšetřovacího pokusu a rekonstrukce) vymezen ani judikaturou a praxe ho považovala jednak za kombinaci výslechu, ohledání, rekognice, vyšetřovacího pokusu a rekonstrukce a jednak za specifickou metodu kriminalistické praktické činnosti.

Prověrka výpovědi na místě je tedy kriminalistický úkon, během kterého vyslychaná osoba, tedy obviněný, podezřelý či svědek, **vykonává následující:**

- označuje a ukazuje na místa a objekty, které souvisejí s událostí, která je předmětem vyšetřování
- popisuje přímo na místě okolnosti, které jsou nutné k tomu, aby byl objasněn vztah daných objektů k události
- demonstruje aktivitu, o které hovořila při své výpovědi

Prověrka výpovědi na místě je podmíněna účastí osoby, jejíž výpověď je předmětem prověření. **Místem** je pak myšlen prostor, na němž, respektive, v němž, se udály skutečnosti podstatné pro trestní řízení. Zejména se tedy jedná o prostor, kde byl trestný čin spáchán, nebo kde došlo k událostem s trestným činem spojenými. Jedná se i o

²³ Konrád, Zdeněk. K teoretickým otázkám pojmu, podstaty a významu prověrky výpovědi na místě. *Kriminalistika*. 2007, roč. XXXX, 4, str. 257-267.

místo, kde se takové jednání odehrálo částečně nebo kde se udál, respektive měl udát důsledek trestného činu. Uvažovat lze v tomto smyslu i o místě:

- kam byla oběť trestného činu (vraždy) přemístěna,
- kde byly ukryty předměty krádeží,
- kde byl trestný čin připravován a podobně.

Takovéto místo, kde bude prověrka výpovědi na místě uskutečněna je nevhodné jakkoliv upravovat a jedná se vždy o místo, kde přesně daný čin proběhl.

Podle § 104e odst. 2 trestního řádu se na postup při prověrce na místě přiměřeně užijí ustanovení o vyšetřovacím pokusu. A podle § 104c odst. 2 trestního řádu se k provedení prověrky výpovědi na místě **nepřistoupí**, pokud je toto nevhodné vzhledem k následujícímu:

- okolnosti případu
- osoba podezřelého
- osoba obviněného
- osoba spoluobviněného
- osoba poškozeného
- osoba svědka

U prověrky výpovědi na místě prováděné v přípravném řízení musí být také dodrženo ustanovení § 104c odst. 3 trestního řádu. K prověrce výpovědi na místě je tedy nutné připojit minimálně jednu **osobu, na dané záležitosti nezúčastněnou**. Toto není nutné pouze v případě, že by její přítomnost mohla provedení prověrky výpovědi na místě zmařit.

Pokud je to zapotřebí, je k prověrce výpovědi na místě přizván i znalec, obviněný, podezřelý či svědek. Účast těchto osob je řízena podle stejného ustanovení platícího pro výsledch.

Zúčastní-li se tohoto úkonu **osoba mladší než patnáct let**, užije se přiměřeně ustanovení § 102 trestního řádu (k úkonům souvisejícím s prověrkou na místě nesmí být podezřelý, obviněný, poškozený, nebo svědek, který má právo odepřít výpověď, žádným způsobem donucován).

„Účelem prověrky výpovědi na místě je doplnit nebo upřesnit údaje důležité pro trestní řízení, tj. porovnat skutečnosti uvedené ve výpovědi podezřelého, obviněného nebo svědka se situací a jejich činností na konkrétním místě. Výsledkem je získání nových faktů

nebo vyhledání, opatření a zajištění dalších potřebných důkazů.“²⁴ Smysl prověrky na místě je možní vymežit následovně – jedná se o:

- objektivizace výpovědi vyslychané osoby
- odstranění nepřesností ve výpovědi, která je prověřována
- vyhodnocení věrohodnosti výpovědi
- zjištění, zda vyslychaná osoba informace, které podává:
 - získala bezprostřední účastí
 - získala pozorováním
 - získala zprostředkovaně
 - si vymyslela

Dále se pak potvrzuje:

- existence daného místa,
- shodnost výpovědi s reálnou situací na daném místě,
- rozsah znalostí vyslychaného o daném místě.

Stejně tak jako v případě dalších specifických metod dokazování je i v případě prověrky výpovědi na místě nutné sepsání příslušného **protokolu** o jejím průběhu. „*Mimo obecných náležitostí platných pro protokolaci stanoví § 55 odst. 3 věta třetí TŘ zvláštní obsahové náležitosti protokolu o prověrce výpovědi na místě. V něm je nutné popsat okolnosti, za nichž byl tento úkon prováděn, jeho výsledky i celý obsah; vhodné je pořízení obrazových záznamů, které se, připojí k protokolu.*“²⁵ Takový protokol je listinným důkazem, který je předkládán a čten v hlavním líčení, popřípadě ve veřejném zasedání, podle § 213 trestního řádu je předkládán stranám k nahlédnutí, pokud je pořízen audiovizuální záznam o prověrce výpovědi na místě, je také přehráván.

Celkově bych tedy shrnula, že zákonné vymezení prověrky výpovědi na místě je velice složité – ostatně jako úkon sám. Proto se budu dále zabývat zásadami jejího provedení, přípravou, taktikou a podobně.

²⁴ Konrád, Zdeněk. K teoretickým otázkám pojmu, podstaty a významu prověrky výpovědi na místě. *Kriminalistika*. 2007, roč. XXXX, 4, s. 257-267.

²⁵ Jelínek, Jiří, et al. *Trestní právo procesní*. Vyd. 1. Praha: Linde Praha a.s., 2007.

2.3 Podstata a cíl prověrky výpovědi na místě z pohledu kriminalistiky

„V praxi se tento úkon provádí. Nemá ale název, není vymezen jako zvláštní, samostatný procesní úkon a nemá svou určenou taktiku. Jednou byl nazýván eskortou za účelem ukázání míst, kde obviněný trestný čin spáchal.“²⁶ Toto je první popis termínu prověrka výpovědi na místě. Pokusím se v dalším textu uvést pozdější a i logičtější a především podrobnější vymezení tohoto kriminalistického úkonu.

Prověrka výpovědi na místě je v rámci kriminalistické praxe velmi specifickou metodou, která je založena na tom, že vyslýchaná osoba zcela dobrovolně ukáže objekty a místa, která souvisejí s událostí, která je předmětem vyšetřování a popíše veškeré okolnosti, které jsou zapotřebí k tomu, aby byl případ objasněn, dále tato osoba demonstruje potřebné aktivity, činnosti. Úkolem vyšetřovatele je zkoumat objekty a místo, které vyslýchaná osoba ukázala. Vyšetřovatel srovnává uvedenou výpověď s reálným, aktuálním stavem daného místa, dále je jeho úkolem dokumentovat průběh a především výsledky výpovědi na místě. Prověrka výpovědi na místě je tedy kombinací následujících úkonů:

- ohledání
- výslech
- vyšetřovací experiment
- rekognice
- rekonstrukce

Cílem prověrky na místě je především:

- získat nový důkazní materiál
- objektivizovat výpověď

Je třeba **odlišit výslech na místě činu** – cílem, respektive účelem tohoto úkonu je vyvrátit dřívější nepravdivé výpovědi. Výslech je založen na tom, že na místě souvisejícím s událostí je již dříve vyslechnutá osoba vyšetřovatelem znovu vyslýchána, přičemž vyšetřovatel demonstruje důkazní materiál zajištěný na daném místě. K takto demonstrovaným důkazům se osoba, která je vyslýchána, vyjadřuje, dále poskytuje vyjasnění případných rozporů a také pozměňuje svou výpověď.

²⁶ Jelínek, Jiří, et al. Trestní právo procesní. Vyd. 1. Praha: Linde Praha a.s., 2007.

Když je prověrka výpovědi na místě **připravována**, je zapotřebí dodržení několika zásadních zásad.

- Především je tu zásada **dobrovolné** účasti vyslychané osoby. Je zakázáno ji k tomuto jakkoli nutit. A to ani na základě pořádkové pokuty.
- Se zmíněnou dobrovolností pak souvisí požadavek **iniciativy** vyslychané osoby.
- Dále je tu pak zásada **aktivního** postupu vyšetřovatele – jeho úkolem je:
 - organizace prověrky
 - objasnění otázek, které v průběhu prověrky vyvstávají
 - hodnocení prověrky
 - dokumentace prověrky
- Zásada **ostrážitosti** spočívá v tom, že je zapotřebí zamezit narušování prověrky výpovědi na místě.
- Zásada přítomnosti **nezávislé osoby** má zaručit objektivitu a kontrolu celého úkonu.
- V neposlední řadě je tu pak zásada provést prověrku na místě s jednotlivými vyslychanými osobami **samostatně**. (pokud je tedy zapotřebí takto ověřit výpověď více osob)

Dále jsou tu **taktická doporučení**, která slouží k tomu, aby prověrka výpovědi na místě přinesla smysluplné výsledky.

Prověrka výpovědi na místě má svůj počátek u **vyšetřovatele**, respektive v útvaru policie – v jeho mateřské základně. Je totiž zapotřebí nejdříve splnit jisté formální záležitosti – například se jedná o protokol o dobrovolnosti účasti vyslychané osoby.

Vyslychaná osoba nejprve popisuje příchodovou cestu k danému místu, postupuje od místa, kde se dobře orientuje, jedná se například o:

- útvar policie (vyslychaná osoba zná cestu k danému místu od budovy policie)
- místo od místa události vzdálené (například vlakové nádraží)
- místo přímo v blízkosti místa události

Zmíněná taktická doporučení je zapotřebí dodržet, aby nedocházelo ke ztrátě důkazního materiálu podstatného jak pro vyšetřování, tak pro následné soudní jednání.

Poté, co je vymezen takovýto výchozí **orientační** bod pro prověrku, určuje další směr pohybu výhradně vyslychaná osoba. Tato osoba si obhlédne místo a pokouší se v něm zorientovat. Poté určuje změny, které od doby, kdy na daném místě byla naposledy, proběhly. Označuje stopy, orientační a opěrné body. **Opěrnými** body jsou přesně

vymezená místa vztahující se k prošetřované události – příkladem může být místo, kde byla zakopána mrtvola. **Orientačními** body jsou pak objekty, podle kterých se vyslýchaná osoba na místě prověrky lépe orientuje, příkladem mohou být budovy, silniční ukazatele a podobně.

Na místě prověrky postup započne na základě **vyprávění** vyslýchané osoby. Až potom následuje **označení objektů a míst**, které se k události, která je vyšetřována, vztahují. **Doplňující otázky** jsou položeny až poté, co jsou všechna místa a objekty označeny. Pokud se prověrka výpovědi na místě týká více osob, je prováděna s každým z nich **samostatně**.

Úkol **vyšetřovatele** začíná samozřejmě už v průběhu prověrky výpovědi na místě, kdy vyšetřovatel porovnává její výsledky s původní výpovědí vyslýchané osoby, dále vyšetřovatel zajišťuje dokumentaci prověrky výpovědi na místě. Jeho pravomocí je i prověrku **neodkladně ukončit** – a to v případě, že vyslýchaná osoba odmítá aktivně se prověrky výpovědi na místě účastnit. Dalším důvodem k ukončení je, že hrozí situace zmaření či ztížení procesu celého vyšetřování.

Podle mého názoru je tedy celý průběh prověrky výpovědi na místě velice složitý, komplikovaný, je třeba vymezit úlohy jednotlivých osob, jejich povinnosti, práva. Jedině tak může prověrka výpovědi na místě splnit požadovaný cíl.

2.4 Podrobněji k provádění prověrky na místě

Konrád upřesňuje obecnou definici prověrky na místě (například J. Heřmánek). Jeho upřesnění je v tom smyslu, že pokud vyslýchaná osoba demonstruje a popíše dané aktivity uvedené při výslechu, šlo by v podstatě spíše o rekonstrukci jeho výpovědi. Konrád a další nesouhlasí s tím, že vyslýchaný pouze „ukáže, demonstruje, popíše“.²⁷ Aktivita vyslýchaného je sice významnou složkou prověrky výpovědi na místě, je třeba ji omezit, aby nedocházelo k ohrožení sběru důkazů, znaleckého hodnocení objektu či fotodokumentace.

²⁷ Viz článek K teoretickým otázkám pojmu, podstaty a významu prověrky výpovědi na místě Zdeňka Konráda (viz výše) nebo definice prověrky na místě v učebnici autorů Musila, J., Konráda, Z., Suchánka, J. Kriminologie. 1. Vydání. Praha: nakladatelství C. H. Beck, 2001, str. 316

Prověrkou výpovědi na místě je úkon, který je proveden za shodných podmínek, shodným způsobem, na shodném místě, jak aktivita proběhla původně. Toto je zapotřebí nejen k přesvědčivosti, respektive důkazní hodnotě úkonu a také taktiky provedení prověrky výpovědi na místě, ale i k tomu, aby se vyslýchaný lépe orientoval.

Úmyslná záměna podmínek či okolností ve smyslu experimentu je vyloučena, což plyne z výše uvedeného „ukáže, demonstruje, popíše“. Dále je zapotřebí odlišení prověrky na místě od rekonstrukce - nejedná se totiž o obnovu dané situace, ale o upřesnění, respektive ověření výpovědi.²⁸

Experimentální metoda může sice následně modifikovat průběh na základě důkazního materiálu získaného prověrkou výpovědi na místě, nesmí však dojít ke změně podmínek, které byly v ději původním. Je zde ovšem varianta, že podmínky se změni zcela nezávisle na účastnících – například díky výstavbě. Neznamena to, že je úkon neproveditelný, ale je jistě zapotřebí toto zanešt do příslušného protokolu.²⁹ Jedná se o zanesení změn a také následné zhodnocení těchto změn v rámci hodnocení úkonu. Svědek, který je schopen rozeznat místo činu a popsat okolnosti i po delším čase a ve změněných podmínkách, velmi pravděpodobně je schopen poskytovat i další hodnověrná data. Naproti tomu hůře se orientující svědek, který poukazuje na nepodstatné objekty, ztrácí směr, si s největší pravděpodobností děj nepamatuje a je tedy třeba, aby policie a orgány činné v trestném řízení prověřily všechny okolnosti takovým svědkem vypovězené.

Název „prověrka výpovědi na místě“ sice napovídá, že se jedná o úkon spjatý s jistým místem, ale není omezena pouze na zkoumání tohoto konkrétního místa. Policie na jejím základě získá různé informace využitelné k dalšímu vyšetřování – jedná se například o čas nutný k překonání jisté vzdálenosti, vybavení k manipulaci s předměty, a podobně.³⁰

²⁸ Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. I díl. 6. Vydání. Praha: nakladatelství C. H. Beck 2008, str. 934

²⁹ Zákon 141/1961 Sb. O soudním řízení trestním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů, § 55 odst. 3

³⁰ Viz. Např usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. Zn. 8 Tdo 809/2009 ze dne 12. 8. 2009, kde soud o prověřce na místě konstatuje: „Ačkoliv je zde dovozována vázanost na místo, jak plyne z názvu tohoto procesního úkonu, nebrání to orgánům činným v trestním řízení ověřovat tímto postupem též časové údaje.,,

3 ZÁKLADNÍ ZÁSADY PROVĚRKY VÝPOVĚDI NA MÍSTĚ

Na základě zobecnění kriminalistické praxe bylo zformulováno několik zásad. Jsou základním návodem pro volbu taktik, aby nedošlo ke zmaření účelu aplikované kriminalistické metody, a proto je potřeba dodržovat při přípravě a provádění prověrky výpovědi na místě základní zásady.

3.1 Zásada dobrovolnosti

Osoba, jejíž výpověď se prověřuje, musí na prověrku výpovědi na místě přistoupit dobrovolně bez jakéhokoli přinucení, například pořádkovou pokutou, ze své vůle ukázat místa a objekty o kterých hovořila ve své výpovědi.³¹

Zcela zásadní podmínka prověrky výpovědi na místě je, aby se jí vyslýchaný zúčastnil zcela **dobrovolně**. Toto zdůrazňuje například R. Vehnač, který ve své definici prověrky na místě uvádí, že jde o úkon vyšetřování, kdy již vyslechnutá osoba na místě činu *dobrovolně* poukáže na jisté objekty, objasní či demonstruje jednání těch, kdo se trestného činu zúčastnili a na základě tohoto tedy doplní, upřesní svou původní výpověď – tím dojde k prověření již existujících důkazů, popřípadě jsou zjištěna další důležitá data.³² Zmíněnou dobrovolnost zmiňuje i platná právní úprava v § 104e, který stanovuje, že „*K úkonům, souvisejícím s vyšetřovacím pokusem, nesmí být obviněný, podezřelý, svědek či poškozený nijak donucován.*“³³

Další požadavkem zákonem přímo stanoveným je **osobní přítomnost**³⁴ vyslýchaného na daném prověření. Vystává zde otázka, jestli je tato přítomnost nutná. Komentář k trestnímu řádu uvádí: „*Typické pro prověrku na místě je povinnost osobní*

³¹ Konrád, Z., Porada, V., Straus, J., Suchánek, J.: Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015.

³² Vehnač, R.: Prověrka výpovědi na místě. Praha: Kriminalistický ústav FS VB 1987, str. 1.

³³ § 104c odst. 4 trestního řádu

³⁴ § 104e odst. 1 trestního řádu

*přítomnosti svědka, podezřelého, či obviněného, jehož výpověď je předmětem ověření.*³⁵ Podobně vyznívají i texty učebnic kriminalistiky, například učebnice V. Porady a kolektivu vyjmenovává „základní zásady prověrky výpovědi“ a na prvním místě uvádí „zásada dobrovolnosti účasti osoby, jejíž výpověď se prověřuje“³⁶ Z uvedeného tedy jasně plyne, že účast vyslychaného je podmínkou. V učebnici trestního práva profesorů Císařové, Fenyka, JUDr. Gřivny a kolektivu se naproti tomu dočteme, že: „*Prověrka na místě je prostředek důkazů, který spočívá v upřesnění informací podstatných pro trestní řízení, které se vážou k určitému místu, a to zpravidla za přítomnosti obviněného, podezřelého, svědka, poškozeného.*“³⁷ Zde je důležité slovo *zpravidla*, které může znamenat, že nejde o podmínku „sine quo non“ a přesto autoři dále v textu označují přítomnost vypovídající osoby za nutnou: „*Při prověrce na místě vyslychaný na místě demonstruje svoji činnost, jak o ni dříve vypověděl, ukazuje místa a situace. ... Účast těchto osob se zde předpokládá (a je nezastupitelná,...)*“ Zúčastnění se vyslychaného je tedy nutné, a to bezpodmínečně. Přestože je zde předpoklad, že orgány trestního řízení si veškeré výpovědi ověřují i na místě, které vyslychaný označil, aniž by se přímo účastnil. V takovém případě se však podle ustanovení § 104e trestního řádu nejedná o prověrku výpovědi na místě.

Podle mého názoru požadavek dobrovolnosti považuji za zcela přirozený – nelze svědka samozřejmě nutit.

3.2 Zásada iniciativy

Zásada iniciativy osoby, jejíž výpověď se prověřuje, je úzce spjatá se zásadou dobrovolnosti, je jejím logickým důsledkem. Bez ponechání iniciativy osobě, by nemohla být provedena žádná prověrka výpovědi na místě, nebylo by možné objektivizovat její výpověď, protože by nebylo možné posoudit například, zda se na tomto místě orientuje,

³⁵ Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. I díl. 6. Vydání. Praha: nakladatelství C. H. Beck 2008, str. 943, odst. 5.

³⁶ Porada, V. a kol. Kriminalistika (úvod, technika, taktika). Plzeň: nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, str. 262

³⁷ Císařová, D. Fenyk, J., Gřivna, T. a kol. Trestní právo procesní. 5. Vyd. Praha: nakladatelství ASPI, 2008, str. 370

zda zná cestu na místo atp. Každé jiné vedení by deformovalo objektivnost postupu, nevyjadřovalo by myšlení, znalosti a vůli vyslychané osoby.³⁸

3.3 Zásada aktivního působení vyšetřovatele

Zásada aktivního působení vyšetřovatele spočívá v tom, že v průběhu prověrky výpovědi na místě srovnává výpověď s faktickou situací místa a objekty demonstroványi dříve vyslechnutou osobou, požaduje objasnění vyvstalých otázek či problémů, stanoví nové prameny důkazů, zajišťuje ohledání míst a označených objektů.³⁹

Podmínkou je zcela **samozřejmě i protokolace** a dokumentace prověrky výpovědi na místě. Potřebná je, aby zachytila přesně její průběh. Protokol, upravený v ustanoveních § 55 a násl. trestního řádu je základním dokumentem o provedeném úkonu, stejně jako u ostatních zvláštních způsobů dokazování. Součástí protokolu jsou odkazy na další úkony, které jsou s prověrkou spojeny či na ni navazují. Jedná se například o protokolaci ohledání místa činu.

Protokol o prověrce na místě obsahuje alespoň v minimální míře data o všech údajích pro takový úkon typických. Jedná se o:

- proměny místa uvedené vyslychanou osobou
- chování vyslychaného
- směr jeho postupu
- označení podstatných objektů
- údaje o označených objektech
- charakteristika demonstrováných aktivit a činností
- otázky, které jsou během prověrky vyslychanému položeny
- odpovědi vyslychaného⁴⁰

Obdobně jako v případě rekognice je velice vhodné zaznamenat celý průběh prověrky výpovědi na místě na videonahrávku, doplnit ji o topografický náčrtek a také

³⁸ Konrád, Zdeněk. *Prověrka výpovědi na místě*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2006.

³⁹ Porada, Viktor. *Kriminalistika: (úvod, technika, taktika)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007.

⁴⁰ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika*. 1. Vydání. Praha: nakladatelství C.H.Beck, 2001, str. 319

fotodokumentaci.⁴¹ Na jejich základě je pak umožněno učinit si o celém průběhu prověrky výpovědi na místě přesnější obrázek.

Z uvedeného plyne, že prověrka výpovědi na místě je úkonem velice detailně zpracovaným. Na tom se samozřejmě podílí jak odborná literatura, tak soudní praxe, a ač je prověrka výpovědi na místě zcela nová je dnes upravena velice detailně, provedení nebylo problematické. Nedostatky jsou založeny spíše na nekvalitním provedení, než na mezeře v právu.

Aktivitu vyšetřovatele bych označila za velmi důležitou, budu se jí tedy věnovat ještě v rámci příkladu v praktické části práce.

3.4 Zásada ostražitosti

Zásada ostražitosti znamená učinit opatření k zamezení narušení úkonu. Ze zkušenosti kriminalistické praxe, ne vždy je dání souhlasu k provedení prověrky výpovědi na místě motivováno snahou pomoci zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Takovými motivy mohou být např. snaha o útěk pachatele (obviněného) na místě, které si sám zvolí, zničení důkazů nebo pokus o sebevraždu, napadení osob účastnících se na úkonu. Aby nedošlo k takovým událostem právě, proto slouží zásada ostražitosti.⁴²

3.5 Zásada účasti svědka úkonu

Zásada účasti svědka úkonu neboli nezúčastněné osoby jako garanta objektivitu průběhu a výsledku prověrky výpovědi na místě. Zajištění přítomnosti nezúčastněné osoby je předpokladem kontroly zákonnosti a objektivnosti tohoto úkonu.⁴³

Další podmínkou je tedy **přítomnost nezúčastněné osoby** (odkaz § 104e odst. 2 na obdobné použití ustanovení o vyšetřovacím pokusu), v případě, že je zapotřebí účast znalce, je jistě nutné zajistit i toho. Naproti tomu nevhodná je zde účast osob dalších,

⁴¹ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. Kriminalistika. 1. Vydání. Praha: nakladatelství C.H.Beck, 2001, str. 319

⁴² Konrád, Zdeněk. Prověrka výpovědi na místě. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2006.

⁴³ Konrád, Zdeněk, Viktor Porada, Jiří Straus a Jaroslav Suchánek. Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015.

respektive civilních, jako jsou například novináři a obecně veřejnost, dále se jedná i o blízké či příbuzné oběti trestného činu, který je vyšetřován. Takové osoby by svou přítomností mohly průběh úkonu narušit, zpomalit ho, popřípadě i poškodit důkazní materiál. Dále by jejich přítomnost mohla uvést vyslýchaného do trémy a nervozity – na základě toho by mohl od výpovědi ustoupit nebo ztratit směr a zapomenout tak například zmínit podstatná fakta. Veřejnost by tedy zcela jistě měla být úplně vyloučena.

Vhodná je naproti tomu například účast hasičů, záchranné služby, potápěčů a dalších kvalifikovaných osob, pokud to daná situace vyžaduje.

Účasti dalších osob budu věnovat pozornost v rámci praktické části práce – považuji totiž toto téma za důležité.

4 VZTAH PROVĚRKY VÝPOVĚDI NA MÍSTĚ K JINÝM METODÁM KRIMINALISTICKÉ PRAXE

Prověrka výpovědi na místě je jako jeden ze zvláštních způsobů dokazování. V kriminalistické praxi lze prověřovat výpověď různými způsoby, ale často se prověřují porovnáním výpovědí s výsledky druhých úkonů a to s dalšími zvláštními způsoby dokazování, kterými jsou rekonstrukce, rekognice, výslech, ohledání a experiment. Takovéto prověřování výpovědí avšak mnohdy nesplňuje určité požadavky, a proto jejich propojení a kombinací prvků do jediného celku vedlo k vytvoření samostatné metody kriminalistické praxe, ale zároveň některé znaky má shodné s těmito metodami a některé odlišné, a tudíž je vhodné ukázat na rozdílnosti mezi jednotlivými metodami. V současné době prověrka výpovědi na místě je považována za samostatný vyšetřovací úkon a je upravena trestním řádem. Zvláštní způsoby dokazování jsou upraveny v § 104a-104e trestního řádu.

4.1 Prověrka výpovědi na místě a výslech

Výslech a výpověď jsou základní a předpokládané nejstarší postupy získání informací nezbytných pro objasňování zločinů. Výslech je jednou z kriminalistických metod, kterou kriminalisté získávají formou výpovědí kriminalisticky a právně relevantní informace, které jsou uloženy ve vědomí člověka. Podstatou výslechu je získání verbálního sdělení vydělením informace z paměťové stopy reprodukcí vnímaného. Při prověrci na místě také získávají relevantní informace, ale podstatou je srovnáváním dříve učiněnou výpovědí s momentální objektivní situací místa a na něm se nacházejících objektů. Elementy výslechu nalezneme v rekognici, konfrontaci, rekonstrukci a i v prověrci výpovědí na místě.⁴⁴

⁴⁴ Konrád, Zdeněk. *Prověrka výpovědi na místě*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2006.

4.2 Prověрка výpovědi na místě a rekognice

Prověрку výpovědi na místě upravuje ustanovení § 104d TŘ. Prověрка výpovědi na místě představuje mnohotvárně strukturovanou kriminalistickou metodu, neboť v sobě obsahuje prvky ohledání, rekognice, výslechu, kriminalistického experimentu a dalších. Prověрка výpovědi na místě byla některými kriminalisty považovaná za druh rekognice, nebo jen v některých znacích identická.

Prověрка výpovědi na místě podle trestního řádu §104e se koná, je-li nutné za přímé přítomnosti svědka, obviněného či podezřelého nebo upřesnit informace podstatné pro trestní řízení, které se vztahují k určitému místu. Na postup prověrky je možné užít ustanovení o vyšetřovacím pokusu.⁴⁵ Ke společným elementům prověrky výpovědi na místě a rekognice bych začlenila, že podstata rekognice i prověrky výpovědi na místě využívá srovnávací metodu.

Rozdíl mezi rekognicí a prověřkou výpovědi na místě spočívá v tom, že při rekognici poznávající osoba srovnává paměťovou stopu s momentálním vjemem předváděných objektů a také, že rekognice je identifikační proces. A v případě prověrky výpovědi na místě se provádí srovnání dříve učiněné výpovědi s faktickým stavem reálného místa a objektů.

Podstatnější rozdíly jsou v přípravě a taktice metod. Již ze samotného názvu plyne, že prověřka výpovědi na místě je vázaná na místo, o kterém obviněný, podezřelý nebo svědek vypovídali v trestním řízení, a tudíž prověřka výpovědi na místě se zpravidla koná na místě spáchání trestného činu, na místě nálezu určité věci a jiných věcných důkazů.⁴⁶ Co se týče rekognice obvykle se provádí v kanceláři orgánů činných v trestním řízení.

⁴⁵ Jelínek, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Praha: Leges, 2009.

Glosátor. ISBN 978-80-87212-99-8.

⁴⁶ Chmelík, Jan. Rukověť kriminalistiky. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005.

4.3 Prověrka výpovědi na místě a vyšetřovací experiment

Na rozdíl od rekonstrukce či vyšetřovacího pokusu nebyla prověrka výpovědi na místě před novelou z roku 2001 vymezena ani judikaturou a byla označena za kombinaci výslechu, ohledání, vyšetřovacího pokusu, rekognice a rekonstrukce a za specifickou metodu kriminalistické činnosti.⁴⁷ Prověrka výpovědi na místě byla kdysi zaměňovaná v kriminalistické praxi za vyšetřovací experiment a to nám říká, že prověrka výpovědi a vyšetřovací experiment mají dost společného.

⁴⁷ Viz Pavel Šámal, Ph.D., a kolektiv Komentář, 6. vydání. Praha: nakladatelství C. H. Beck, 2008, str. 942 marg. 1

5 PŘÍPRAVA PROVĚRKY

5.1 Taktika

Hlavní podmínkou správného provedení prověrky výpovědi na místě je její důkladná příprava. Příprava prověrky výpovědi na místě začíná po získání dobrovolného souhlasu dříve vyslechnuté osoby k účasti na tomto úkonu. Aby příprava prověrky výpovědi na místě byla co nejučenější, doporučuje se přípravu rozdělit nejdříve před výjezdem a po výjezdu na místo prověrky.

Příprava prověrky začíná všestrannou analýzou podané výpovědi a ostatních, dosud shromážděných materiálů. Na tomto základě je zpravidla potřeba:

- **Stanovit cíl prověrky a úlohy**, které má splnit (nejčastěji například zdali existuje místo o kterém vyslýchaný vypovídal a zdali se na tomto místě nacházejí objekty, které ve své výpovědi uvedl).
- **Specifikovat** prostor, ve kterém se bude prověrka výpovědi na místě provádět, důvodem může být právní režim ochrany tohoto místa a bude potřeba k provedení prověrky výpovědi na místě například získat písemný souhlas uživatele například kanceláře, bytů, pozemků k provedení tohoto úkonu. Ale v případě, že takového souhlasu nelze nedosáhnout je potřeba obstarat příslušný příkaz k domovní prohlídce, jiných prostorů nebo pozemků.
- **Stanovit dobu provedení**, prověrku výpovědi na místě se doporučuje realizovat bezprostředně po výslechu nebo co nejdříve po výslechu, také jestliže je nutné provést prověrku výpovědí více osob na jednom místě, je nutno připravovat provedení těchto úkonů odděleně neboli zvlášť).
- **Stanovit výchozí bod prověrky, orientační a uzlové body** prověrky výpovědi na místě. Výchozím bodem prověrky výpovědi na místě je místo, ze kterého zná vyslechnutá osoba cestu na místo, o němž vypovídala například nádraží, útvar policie atp.

Orientačním bodem jsou výrazné objekty, podle nichž se může určovat pohyb, orientovat se v prostoru a vymežit prostor, ve kterém se bude prověrka provádět. Uzlovým bodem je místo kde se odehrála

kriminalisticky relevantní činnost ve kterém nebo u kterého jsou k naleznutí stopy a jiné důkazy. Jestliže výpověď vyslechnuté osoby, nedovoluje stanovit výchozí, orientační nebo uzlový bod a specifikovat konkrétní objekty, doporučuje se před prověrkou výpovědi na místě opětovným výsledkem výpověď konkretizovat.

- **Stanovit účastníky prověrky a jejich úkoly**

Účastníci prověrky výpovědi na místě se běžně třídí do dvou skupin.

Za obligatorní účastníky považujeme vyšetřovatele, policejní orgán, kriminalistického technika, osobu, jejíž výpověď se prověřuje či nezúčastněnou osobu.

Za fakultativní účastníky považujeme například tlumočnicka, specialistu-znalce, státní zástupce, pomocné osoby např. osoby provádějící uzávěru prostoru, střežící nebo eskortující obviněného.

- **Určit způsob a metody dokumentace průběhu a výsledků prověrky**

Obligatorní formou dokumentace je protokol o prověrce výpovědi na místě. K protokolu se doplňuje fotodokumentace, video dokumentace, plánek místa prověrky. Zároveň je vhodné rozhodnout, zda po prověrce výpovědi na místě bude nutné provést ohledání označených míst nebo určitých objektů.

- **Zajistit prostředky dokumentace, spojení a dopravní prostředky**

Zajištění a příprava prostředků dokumentace, spojení a dopravních prostředků obsahuje i ověření jejich funkčnosti bezprostředně před výjezdem na místo uskutečnění prověrky výpovědi.

- **Provést instruktáž účastníků prověrky**

Instruktáž účastníků výpovědi se koná bezprostředně před odjezdem na místo prověrky, ale doporučuje se také provést instruktáž účastníků i po příjezdu na místo prověrky vzhledem k specifickým podmínkám místa kde bude úkon realizován.

- **Provést uzavření místa** konání prověrky výpovědi na místě a další organizační opatření na místě samém k zajištění nerušeného průběhu prověrky například vykazání osob z určitého prostoru, uzavření dopravy atp.
- **Rozhodnout o předběžné obhlídce místa prověrky výpovědi na místě a jeho okolí**

Po příjezdu na místo prověrky se radí provést orientační prohlídku místa, především za účelem doplnění sil a prostředků k zabezpečení místa úkonu před vstup nepovolaných osob atp.⁴⁸

V závěru prověrky výpovědi na místě se doporučuje zpracovat plán. Forma a obsah se odvíjí od složitosti případu. Pro každou prověrku výpovědi na místě forma i obsah plánu je individuální, ale základní otázky, které by měl plán obsahovat, jsou následující:

- vymezení míst kde se prověrka výpovědí uskuteční,
- časový rozvrh prověrky výpovědi na místě
- určení účastníků prověrky výpovědi na místě
- stanovení konkrétních úkolů, které budou jednotliví účastníci plnit
- určení materiálně technických prostředků (prostředky dokumentace, dopravní prostředky atp.)⁴⁹

5.2 Protokol

Dokumentem o prověrce výpovědi na místě je **protokol**. Protokol se skládá ze tří částí.

V úvodu protokolu jsou informace spíše obecné:

- datum a místo konání prověrky výpovědi na místě
- čas započetí a ukončení
- jména – příslušník policie, který ji provedl
- jména – osoba a procesní postavení osoby, jejíž výpověď se prověřuje

⁴⁸ Konrád, Zdeněk. *Prověrka výpovědi na místě*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2006. ISBN 8072512218.

⁴⁹ Kriminologický sborník č. 3/2001 s. 7 ; PLEŠÁK, J., BĚLKIN, R. S. a kol. *Kriminalistika II*. Praha: FMW 1984, s. 97 ; NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika*. Praha: PA ČR 1995 s. 104 a jiní.

- odkaz na dobrovolnost účasti osoby, jejíž výpověď se prověřuje
- osobní údaje
- čas
- údaje o počasí a další podrobnosti
- cíl a účel prověrky

Druhou částí je část popisná. Ta líčí průběh a dosažené výsledky.

Součástí druhé části protokolu je tedy:

- výpověď osoby, jejíž výpověď je prověřována
- údaje o cestě – například výchozí bod
- popis místa, kde je prověrka výpovědi na místě uskutečněna
- chování osoby, jejíž výpověď je prověřována na místě
- směr postupu, místa zastavení, ukázání jednotlivých objektů
- údaje o označených objektech
- popis demonstrováných činností
- otázky položené vyšetřovatelem a odpovědi na ně

Popis prověrky výpovědi na místě se uvádí ve třetí osobě jednotného čísla, výpovědi osoby, jejíž výpověď je ověřována, se však zaznamenají v osobě první – tak, jak je osoba pronesla.

Závěrečná část obsahuje údaje doplňující – odkazy na protokoly a dokumentaci jednotlivých úkonů. Protokol podepisují všechny osoby na prověrce zúčastněné. Vedle protokolu je tu ještě možnost fotodokumentace a videozáznamu.

Pro dokumentaci prověrky výpovědi na místě je důležité vědět, zda protokol bude sloužit jako důkazní materiál či jen jako informace nedůkazního charakteru.

5.3 Vyhodnocení

Vyhodnocení prověrky výpovědi na místě je významným předpokladem relevantnosti úkonu jako celku. Hodnoceno je:

- průběh postupu,
- výsledky postupu,
- jeho taktika,

- dosažené cíle,
- dosažené výsledky,
- dokumentace – kvalita, objektivita, obsah dokumentace

Hlavním cílem hodnocení prověrky výpovědi na místě je její objektivizace. Jedná se o ověření, zda jsou uvedená fakta v reálném vztahu ke skutečnosti.

Hodnocení prověrky výpovědi na místě může mít následující podoby:

- místo, objekty a situace odpovídají faktům uvedeným ve výpovědi
- místo, objekty a situace neodpovídají faktům uvedeným ve výpovědi
- místo, objekty a situace odpovídají faktům uvedeným ve výpovědi jen částečně

V prvním případě se osoba na daném místě orientovala, označila uzlové body, na označených místech se podařilo zjistit věci podstatné pro trestní řízení.

V druhém případě se osoba na místě nebyla schopna zorientovat a místa, o kterých vypovídala, nebyla schopna označit.

Ve třetím případě se osoba na místě orientovala, podstatná místa určila, nepodařilo se však na daném místě identifikovat všechno potřebné, co bylo ve výpovědi uvedeno.

Učinit jednoznačný závěr o objektivitě prověrky výpovědi na místě je nesnadné, doporučuje se tedy:

- hodnotit míru jistoty osoby, jejíž výpověď je ověřována
- zjistit míru shody výpovědi s realitou
- srovnat výsledky výpovědi na místě se všemi dosud získanými fakty
- provést další šetření – například expertízy
- vyhodnotit, zda prověrka výpovědi na místě splnila cíl, zda má pro trestní řízení význam
- vyhodnotit, zda byla prověrka výpovědi na místě nějak narušena
- vyhodnotit případné pochybení vyšetřovatele

Celkově bych přípravu, dokumentaci i vyhodnocení prověrky na místě označila za nejpodstatnější fázi – je podle mého názoru skoro důležitější než samotný průběh. Respektive jediné správně připravený úkon může i správně proběhnout, jediné správně zaznamenané a vyhodnocené výsledky se mohou stát důkazem v trestním řízení.

6 JUDIKATURA A PRAXE

Uvádím praktický příklad číslo 1 – pachatel dovedl orgány trestného řízení k odcizeným předmětům.

Příslušníci bezpečnosti vyšetřovali v malém městě na Moravě relativně běžný případ. Jednalo se o vloupání do bytu sběratele cenných předmětů. Jeden z vyšetřovatelů podlehl pokušení a do bytu tohoto sběratele se později vloupal, aby odtud odcizil cenné mísy, kalichy a šálky. Po čase v přesvědčení, že se již na tento případ zapomnělo, rozhodl se tyto věci prodat. Na to ovšem zareagovala policie. Tento příslušník policie byl tedy zadržen a vyslýchán. Na závěr se k odcizení těchto předmětů přiznal. Policisty vodil na nejrůznější místa, o kterých tvrdil, že tam odcizené předměty zahodil – v lese, v trávě a podobně. Jednalo se i o veřejně přístupná místa, jako například skládka. Příslušník vypovídal v tom smyslu, že tyto odcizené předměty nejspíše někdo našel a vzal si je. Pachatel spoléhal na to, že si odpyká svůj trest a následně si předměty, které odcizil, sám vyzvedne. Vyšetřovací verze v tomto smyslu se jevila jako podstatná. Jeden z kriminalistů, který se případem zabýval, si ve spisových materiálech povšiml, že pokaždé, když si obviněný vymyslel další místo, kde odcizené předměty údajně vyhodil, jelo se na toto místo z města vždy po stejné silničce, tedy přes most přes místní řeku. Kriminalista se na tuto skutečnost pachatele zeptal při dalším výslechu. Již při zmínění mostu, řeky a zmíněné silničky byl pachatel velice nejistý, koktal, potil se, dále si vymýšlel nové skutečnosti. Ve chvíli, kdy policejní vůz zastavil na zmíněném mostě, se pachatel psychicky složil a ke svému činu se přiznal. Pod mostem poté potápěči našli všechny odcizené předměty, jejichž hodnota přesáhla sto tisíc korun.

KOMENTÁŘ

Tento příklad poukazuje na důležitost toho, aby si vyšetřovatel dobře všímal chování a projevů osoby, která je vyšetřována – a to i neverbálních projevů. Odkazují zde tedy především k zásadě aktivního přístupu vyšetřovatele.

Judikatura - Z usnesení Nejvyššího soudu (7 Tdo 1389/2004) - souvisí s právem na obhajobu:

Obviněný D. M. byl uznán vinným z trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí. Toto obvinění se zakládalo na tom, že vykonával činnost spojenou s podnikáním i přes to, že mu tato činnost byla zakázána. Dovolacím důvodem byl mimo jiné i fakt, že jeho obhájce se neúčastnil prověrky výpovědi na místě dvou svědků Ž. P. a L. P.. V rámci této prověrky výpovědi na místě byla jako místo spáchání trestného činu identifikována obec Č.

Podstatné je, že Ž. P. a L. P. neměli postavení svědků, ale postavení osob, které podávaly svá vysvětlení vedoucí k prověření a objasnění skutečností, které nasvědčovaly k tomu, že se jedná o spáchání trestného činu, jak to stanoví § 158 odst. 3 písm. a) trestního řádu. Policie sepsala o jejich vysvětlení úřední záznam.

Druhý den proběhlo pod vedením policejního orgánu šetření na místě, kterého se účastnili i Ž. P. a L. P. a i o tomto byl sepsán úřední záznam, respektive záznam o zahájení trestního řízení. Jako místo činu byla v tomto záznamu na základě vysvětlení ze strany Ž. P. a L. P. uvedena zmíněná obec Č. Došlo tedy k zahájení trestního stíhání obviněného na základě usnesení policejního orgánu, byl mu také přidělen obhájce. Z uvedených souvislostí plyne nepřítomnost obhájce při úkonu (prověrky výpovědi na místě Ž. P. a L. P.), který byl v rámci postupu podle § 158 odst. 1 trestního řádu proveden ještě před zahájením trestního stíhání.

Ustanovení § 158 odst. 4 trestního řádu ovšem stanoví, že při podání vysvětlení má každý právo na pomoc advokáta, avšak toto ustanovení sleduje ochranu zájmů těch osob, které podávají vysvětlení, a nikoli zájmy osoby podezřelé ze spáchání trestného činu.

Konečný výrok o vině D. M. nemohl tedy být za žádných okolností vyvrácen na základě námitek, které by se týkaly toho, že obhájce nebyl přítomen během úkonu prověrky výpovědi na místě uskutečněného ještě před tím, než bylo zahájeno trestní stíhání.

KOMENTÁŘ

Druhý příklad se váže ke zmíněné zásadě účasti dalších osob při prověrce výpovědi na místě. Uvedla jsem, že se jedná o osobu nezúčastněnou, respektive svědka. Příkladem z praxe dokládám, že se nejedná o obhájce obviněné osoby.

7 ZÁVĚR

Tématem práce byla prověrka výpovědi na místě. Toto téma jsem se pokusila zpracovat z pohledu práva trestního procesního i kriminalistického.

Cílem celé práce pak bylo vysvětlení zvláštního způsobu dokazování, především pak prověrky výpovědi na místě, poukázat také na její význam, vymezit její specifika, charakterizovat jak probíhá, ale i upozornit na její případná úskalí v rámci jejího provedení.

Její charakteristika je obsažena v oddílu třetím hlavy páté trestního řádu, a to pokud možno „komentářovým“ a vysvětlujícím způsobem. Jedná se o úkon takřikajíc staronový, trestní řád prověrku na místě upravoval již dříve, zákonem pojmenována a vymezena však byla až na základě novely zákona 265/2001 Sb. Její obsah byl tedy „vypilován“ až na základě konkrétních situací v moderní judikatuře.

Pro přehlednost jsem práci rozčlenila do několika kapitol. Nejprve jsem zmínila vztah kriminalistiky a zvláštních způsobu dokazování. Pokusila jsem se i o vymezení zvláštních způsobů dokazování i textu jejich zákonné úpravy podle práva i kriminalistiky.

Následně jsem se věnovala konkrétně problematice prověrky výpovědi na místě. K jejímu vymezení jsem využila dostupnou odbornou literaturu. Jednalo se například o publikace J. Heřmánka, J. Jelínka, Z. Konráda, J. Skácela, P. Šámala, R. Vehnače a mnoha dalších. Informace jsem čerpala také z aktuálně platných zákonů, stejně tak jako z odborných časopisů na toto téma. Jednalo se především o trestní řád a Kriminalistický sborník.

Stěžejní část práce věnovaná prověrce výpovědi na místě byla rozdělena do několika kapitol. Cílem první z nich bylo objasnit podstatu, význam a cíl prověrky výpovědi na místě. V rámci objasnění tohoto specifického způsobu dokazování jsme vyšli z jeho definic. Ze shodných vymezení jsem vyvodila objasnění pojmu prověrka výpovědi na místě.

Dále jsem se věnovala zákonné úpravě prověrky výpovědi na místě. V rámci této podkapitoly bylo využito znění zmíněného trestního řádu. Cílem bylo vymezit, kdo je vyslýchaným v procesu prověrky výpovědi na místě, co konkrétně taková osoba během tohoto procesu činí, kde se prověrka odehrává, kdy se k této metodě dokazování na základě trestního řádu nesmí přistoupit, co je jejím účelem, jak probíhá dokumentace o průběhu prověrky na místě.

Třetí podkapitola byla věnována pohledu kriminalistiky na prověrku výpovědi na místě. Stručně jsem zmínila hlavní zásady jejího průběhu a také taktická doporučení.

Následující kapitola byla věnována základním zásadám provedení prověrky výpovědi na místě. Jedná se především o zásady dobrovolnosti, iniciativy, aktivního působení vyšetřovatele, ostražitosti a účasti svědka.

Čtvrtá kapitola práce byla zaměřena na vztah prověrky na místě k jiným metodám kriminalistické praxe, respektive ostatním specifickým způsobům dokazování.

Předposlední kapitola pojednávala o přípravě prověrky výpovědi na místě. Definovala jsem zde například její cíl a úlohy, místo, kde probíhá, čas, který je potřeba prověřce věnovat, její výchozí body, účastníky a jejich instruktáž, proces dokumentace, a podobně.

Poslední částí práce pak byla část praktická. V této kapitole jsem uvedla příklady z praxe – jak prověrka výpovědi na místě proběhla, k čemu dopomohla. V rámci této poslední části práce jsem vycházela z konkrétní judikatury.

Jak jsem uvedla, cílem práce byl a charakteristika zvláštního způsobu dokazování, především pak prověrky výpovědi na místě, poukázat také na její význam, vymezit její specifika, charakterizovat jak probíhá, ale i upozornit na její případná úskalí v rámci jejího provedení. Považuji tento vymezený cíl za splněný.

Jak jsem však naznačila, vymezena je prověrka výpovědi na místě teprve krátce, je zde tedy jistě prostor i pro další bádání a výzkumy v této oblasti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura

CÍSAŘOVÁ, D. FENYK, J., GRIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní*. 5. Vyd. Praha: nakladatelství ASPI, 2008. ISBN 80-86898-36-9

HEŘMÁNEK, J. *Prověrka výpovědi na místě*. Čs. Kriminalistika, 1969 č. 2.

CHMELÍK, J. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-36-9

JELÍNEK, J., et al. *Trestní právo procesní*. Vyd.1. Praha: Linde Praha a.s., 2007. 749 s. ISBN 978-80-7201 630-3.

JELÍNEK, J. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. Glosátor. ISBN 978-80-87212-99-8.

KONRÁD, Z. *K teoretickým otázkám pojmu, podstaty a významu prověrky výpovědi na místě*. *Kriminalistika*. 2007, roč. XXXX, 4, s. 257-267. ISSN 1210-9150.

KONRÁD, Z. *Prověrka výpovědi na místě*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2006. ISBN 8072512218.

KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 9788073805470.

MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 1. Vydání. Praha: nakladatelství C. H. Beck, 2001. ISBN 978-80-87212-99-8.

MUSIL, J., KRATOCHVÍL, V., ŠÁMAL, P a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. Praha: nakladatelství C. H. Beck, 2003. ISBN 978-80-87212-99-8.

NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika*. Praha: PA ČR 1995. ISBN 978-80-87212-99-8.

PIPEK J., článek „Zákaz důkazů v českém trestním řízení“, časopis *Kriminalistika* Ministerstvo vnitra ČR, číslo 4, ročník 1998.

PLEŠÁK, J., BĚLKIN, R. S. a kol.: *Kriminalistika II*. Praha: FMW 1984. ISBN 8072512218.

PORADA, V. a kol. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. Plzeň: nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 80-86898-36-9

SKÁCEL, J. a kol. *Základy kriminalistiky*. Praha: Naše vojsko 1976. ISBN 80-86898-36-9

SVOBODA I. a kol.: *Kriminalistika*. Key Publeshing. 2016. ISBN 8072512218.

SVOBODA K., *Dokazování*. Praha: nakladatelství ASPI, a.s., 2009. ISBN 978-80-87212-99-8.

ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I díl. 6. Vydání*. Praha: nakladatelství C. H. Beck 2008. ISBN 978-80-87212-99-8.

VEHNAČ, R.: *Prověrka výpovědi na místě*. Praha: Kriminalistický ústav FS VB 1987. ISBN 978-80-87212-99-8.

Zákony

Zákon 141/1961 Sb. O soudním řízení trestním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů, § 55 odst.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. Zn. 8 Tdo 809/2009 ze dne 12. 8. 2009

Časopisy

Kriminalistický sborník 2010, roč. 43, č. 4, s. 53 - 56. ISSN 1210-9150.

Záznam o bakalářské práci

Jméno a příjmení bakaláře: Marjana Senevyčová

Název práce CZ: Prověrka výpovědi na místě

Název práce EN: Uttrance checking on-site

Studijní program: Bezpečnostní management v regionech

Rok obhajoby: 2017

Počet stran/Počet příloh: 43

Vedoucí práce: JUDr. Ing. Olga Vojtěchovská Ph.D

Anotace CZ:

Následující práce je zaměřena na jednu ze specifických metod dokazování, tedy na prověrku výpovědi na místě. Nejprve jsou zmíněny informace o kriminalistické vědě a procesu dokazování obecně. Dále je objasněna podstata, význam a cíl prověrky výpovědi na místě, její zákonná úprava, zásady její přípravy i průběhu. Zmíněn je i vztah prověrky na místě k jiným metodám kriminalistické praxe, respektive ostatním specifickým způsobům dokazování. Poslední část práce je praktická. V této kapitole je uvedeno několik příkladů z praxe – jak prověrka výpovědi na místě proběhla, k čemu dopomohla, co bylo na jejím základě dokázáno, jaká byla například i úskalí jejího průběhu a podobně.

Anotace EN: The following work is focused on one of the specific methods of proof, a testimony to the inspection on the spot. First mentions about forensic science evidence and the process in general. It is also explained the nature, scope and objective review of the notice on the site's legal rights, the principles of its preparation and course. Also mentioned is the relationship of checks on the spot to other methods of forensic practice, or other specific modes of inquiry. The last part is practical. This chapter provides some examples from practice - how to review testimony on the spot was what helped, what was under it proved what was the example and pitfalls of the course, and the like

Klíčová slova CZ:

Prověrka výpovědi na místě, kriminalistika, pachatel, právo, metoda,

Klíčová slova EN:

Utterance checking on-site, criminology, offender, law, technice

Místo uložení: Vysoká škola regionálního rozvoje, Žalanského 68/54, Praha 6

Signatura